

En fjelltur som huskes

RANDI BRATTELI

Vi har gått mange fine fotturer sammen i årenes løp, Trygve og jeg, men den vi husker aller best er nok den første turen. Det var i juli 1947. Enda slet vi ganske hardt med ettervirkningene av krigen. Det var rasjonering både på mat og klær, og bare to år tidligere hadde Trygve kommet hjem fra umenneskelig harde opphold i tyske konsentrasjonsleire. Så spør om vi lengtet opp i fjellufta.

Når jeg tenker på det utstyret vi pakket ned i de gamle og solide og tunge ryggsekkene våre, så kunne vel det hele nå plaseres på folke-museum med 50 øre i inngangspenger for interesserte.

Vi hadde beksømsko som vi brukte både til skiturer om vinteren og fotturer om sommeren. Trygve hadde en fenomenal såkalt «epleknickers» i dobbeltvevet stoff, helt uslitelig. Han elsket den buksa, og det tok år før han kvittet seg med den. Den var tung. Jeg hadde en riktig fjong såkalt strekkbukse i ullgabardin som jeg hadde kjøpt i Stockholm like etter krigen. Knallrød. Vi hadde vindjakker - solide greier det og - og noen svære, tunge regnslag. Selv om vi var hjertens enige om å ta minst mulig med oss, syntes vi det var fornuftig å legge soveposer øverst på sekkene. På den tid var ikke soveposene akkurat fjærlette.

Vi pakket ferdig, plaserte vår førstefødte ni måneder gamle sønn hos en elskelig tante, og skranglet nordover til Alvdal med toget. Det var ikke så vanskelig å få tak i en knottfyrt drosje som kunne kjøre oss et stykke så vi nådde turistveien, og dermed startet fotturen med første stopp på Kvislåsæter. Det kjentes uvant og litt tungt, men lufta var tindrende klar og fin, og vi ble grepet av en nesten berusende frihetsfølelse.

To glade fjellvandrere — værret til tross — Randi og Trygve Bratteli.

(Liv Mørch Finborud)

Sola flommet over fjellet da vi våknet neste morgen, og vi fant fram shorts og skjorter, og var fulle av freidig mot da vi la i vei oppover for senere å komme inn på en fin kjerrevei. Den første turen var ikke så svært lang, og vi nøt å ta det med ro og glede oss over det fine været.

Vi har alltid med oss en liten koselig fjell-kaffekjele når vi går slik fra hytte til hytte, og det har bare hendt en eneste gang at vi ikke har greid å få ild under kjelen på grunn av regn og blåst. Og vi har med oss brød som vi skjærer skiver av selv, smør og noe enkelt pålegg. Det smaker vidunderlig.

Om vi hadde skikkelig kaffe den gang, det husker jeg ikke. Men selv om det bare var erstatning, så smakte det godt nede ved en liten sjø og under den åpne vide himmelen. Vi tok av oss på bena og kjølet føttene i vannet, tok livet med ro og kom ikke ruslende inn på Breisjøsæter før langt utpå ettermiddagen. Hvis jeg ikke tar helt feil var det sæterbruk der den gang, men engen rundt turisthytta var høy og fin og full av duftende blomster. Det var en del faste gjester der, og de satt og sang nasjonalsanger om kvelden. Den ene etter den andre. Trygves legger hadde ikke vært utsatt for så intenst sollys på mange år, så de var røde og såre og vonde. Shortsen måtte ned i sekken igjen, og epleknikkersen var på plass da vi startet neste morgen.

Fint var det, men jeg begynte å bli plaget av den tunge sekken, selv om det var Trygve som bar den tyngste børen. Det var fint å se Atnasjøen ligge å blinke i solskinet etter noen timers marsj, og da vi kom fram til Neset gård, ble vi enige om å pakke om sekkene, kvitte oss med det som ikke var strengt nødvendig og sende det tilbake til Oslo. Soveposene ville vi i hvert fall ikke bære med mere, og litt av hvert annet av tunge plagg kunne vi greie oss uten, så kassa som ble sent tilbake til Oslo med buss, veide like mye som våre sekker tilsammen.

Lettet og glade var vi da vi ble satt over vannet med båt og gikk en halvannen times tur oppover en fin gammel kjerrevei gjennom lett furu- og bjørkeskog fram til Musvollsæter. Der var for det meste faste gjester, og vi to fotgjengere måtte vente til de hadde forsynt seg av bordets magre gleder både om kvelden og ved frokosten neste morgen. Det var ikke rikelig med mat akkurat.

Nå er Musvollsæter forlengst nedlagt, og den gang i 1947 holdt de

på å bygge turisthytta på Bjørnhollia. Vi passerte den neste dag på vei til Rondvassbu.

Gjennom Ilmandalen, stadig under flommende varm sol. Det var første gang vi var inne i et slikt stort og nakent fjellparti med bare stein på alle kanter. Det var svært tørt, og kanskje var det derfor vi ikke syntes det var så overvettets pent. Vi har gått der mange ganger senere, og nå synes vi det er vakkert med alle de gule og grønne fargesjatteringene oppover fjellsidene. Det var første gang vi kom over dyregraver også, og det var spennende.

Det er like fantastisk hver gang plutselig å komme fram til et punkt der man ser Rondvassbu og Rondevannet dypt der nede.

Vi hadde som vanlig tatt det med ro og brukt mesteparten av dagen, så vi var litt spente på om det var sengeplass på Rondvassbu. Det var bare den gamle bygningen som lå der den gang, og vi hadde oppdaget at mange av fotturistene var grepet av en slags matgalskap. Det var kanskje ikke så rart. De sto opp grytidlig om morgenen og løp av sted til neste turisthytte for å sikre seg seng og mat. Vi var raskt blitt enige om å gi blaffen i den sporten og heller la det stå til. På Rondvassbu lå vi nokså kummerlig, men vi fikk da noe mat, og vi sov som steiner.

Det var tungt og praktfullt å gå oppover Rondehalsen, å være midt inne i fjellheimen og ha utsikt til tinder og skar. Vi stoppet av og til, hadde nesten hjerteklapp av glede. Veien ned til Rondvassdalen var bratt og jeg gled noen ganger på de glatte støvlesålene, men det gikk fint, og det var godt å rusle hen til et lite vann for å raste. Desperate turister løp forbi, men vi kledte av oss og badet, kokte kaffe og hadde det fint. Det er visst eneste gang vi har badet i et fjellvann i Rondane.

Vi gledet oss over det krystallklare vannet i Atna-elva - det er så over alle grenser klart - og da vi kom fram til Dørålsæter fikk vi høre at der var det forlengst fullt, men vi kunne få ligge under trappen ute i gangen. Og det gikk bra.

Jeg glemmer aldri i livet frokosten neste dag. Vi fikk rømme for første gang på mange år, fjellsmør, hjemmebakt godt brød. Vi nesten sprakk.

Villt og rart var det å gå inn i det trange skaret Dørålgulpen, gå forsiktig i steinuren, men så åpnet verden seg mot Haverdalen. Her

Denne kloppa har hjulpet mange fjellvandrere tørrskodd over. (Finn Ouren)

var hele naturen frodigere enn midt inne i Rondane, bjørkeskogen var lav og fin, og stien sterk. Det var vakkert å gå over de store, grønne setervollene hen til Grimsdalshytta. Jeg hadde fått et gnagsår som måtte pleies, men ellers kjente vi et velvære over alle grenser. Vi begynte å komme i storform.

Siste dag. Jeg vet ikke om det var vi som var blitt sterkere, men det står for meg som en lett tur i godt terreng med utsikt til både Rondane og Snøhetta. Heiloen hørte vi også. Den fløytet så vemodig, en lyd man er blitt glad i etterhvert som årene har gått. For det betyr at man er på fjellet og at man er fri som fuglen.

Vi overnattet på et lite pensjonat like ved Hjerkin stasjon, et brunt, firkantet hus med hvite karmner, og neste dag skranglet vi tilbake til byen og arbeidet og veslegutten.

Det gikk flere år før vi kom ut på fottur igjen, men da hadde vi med oss tre barn. Og siden har vi gått hvert eneste år. Vi er bitt av fjellbasillen alle sammen.

Til fjells over bygden - - nei!

LEIF B. LILLEGAARD

Våren kommer først i fjæra. Og på Jæren.
Våren kommer sist i fjellet. Og på Snøhetta.
Vi mennesker kommer alltid litt for tidlig, og litt for sent.

Vi løper etter tiden, eller tiden springer fra oss. Vi blir stående og virre og plutselig sier vi: Vinteren gikk da så fort.

Og om høsten: Hvor ble det av sommeren? Den var jo nettopp her. Enkle, store sannheter.

Tiden, det er i grunnen års-tiden. Det er årstiden vi løper om kapp med. Når vinteren trekker seg tilbake opp i fjellene som en slagen geriljahær, følger vi etter for å slåss med den, litt til. Vi forfølger den i stedet for å gå freden til møtes i fjæra.

Sol over hvite vidder, skispor, smørning, appelsinduft, måking, vannhenting fra dype blå hull, slit, kav, mas. Røyk i stua, av med lokket på skorsteinen, sur ved, rinnende øyne, og en gitar.

Har vi det ikke festlig?

Noen har det festlig. Fjellregler, Røde Kors-mobilisering, store utgifter, savn, angst og beven og ofte død.

Jeg ser fjellene fra toget. De er der, å så hvite, dag som natt. Hvorfor erobre dem, beseire dem?

Vi greier det aldri allikevel. Vi kan slakte en okse og fly til månen og starte en krig, men dei gamle fjell i syningom, er alltid eins å sjå.

La dem være!

Det er lett å raljere over påskeflokken som drar til fjells. Vi forstår alle disse menneskene. De skal hente nye krefter ved å bruke opp de fysiske og legge dem på sinnet. Det kalles mental helse.